

С ПОРАСНАЛО ПРОФЕСИОНАЛНО МАИСТОРСТВО

Бургаският симфоничен оркестър (за разлика от някои други по-малки оркестри) се яви на своя фестивален концерт без чуждо попълнение. И въпреки че численото несъответствие в струнната група беше очевидно (12 първи цигулки на 6 виоли и 4 контрабаси!), гл. диригент на оркестъра Иван Вульпе не се колеба да се представи пред компетентните си слушатели в своя редовен състав — така, както той е свирил през годината пред своята бургаска публика. Нещо повече. В програмата беше включен трудният Концерт за струнен оркестър от Лазар Николов, в който числената, а отук и звуковата небалансираност на струнната група можеше да бъде още по-подчертана. И въпреки всичко това цялостният звуков баланс (в това число и на струната група) до голяма степен беше постигнат от диригента и оркестъра.

Много похвални думи могат да се кажат за този все още непълноценно комплектуван оркестър и за неговия главен диригент. Критика, отправена на миналия Преглед на симфоничните оркестри към неговите бивши ръководители, е импулсирала колективна и новия му главен диригент, за да се представи днес много по-зряло и пълноценно, отколкото всеки друг път.

В програмата бяха включени творби от Л. Николов, Д. Сагаев и Ф. Кутев. Особено първият номер — Концерт за струнен оркестър от Л. Николов, слушателите бяха завладени не само от високото професионално равнище на състава, но и от детайлно моделираната в динамика, темпо и колорит музикална фраза. Концертът на Николов е едно вътрешно неспокойно произведение, изградено в широка емоционална амплитуда — от притаената и почти лишена от чувство мисъл до страстния изблик на една първо-драматична експресия. Тази творба бе претворена от диригента и оркестъра с техническата прецизност на едно образцово овладява-

не на музикалния текст и вътрешното прозрение в замисъла на композитора. Слушателят чувствуваше активното участие на всеки артист-оркестрант, който даваше всичко, за да сведе до минимум звуковата небалансираност на струнната група. И това беше постигнато. Оказа се, че и виолите, и контрабасите имат не само амбицията, но и уменията да уловят звуков (колкото е необходимо) своите партии.

Струва ми се, че изпълнението на концерта от Л. Николов беше най-високото художествено и техническо постижение на бургаския оркестър (възможно само на струнната група).

След като в предишната ноща имашме възможност да преценим високите качества на струнната група, в произведението на Сагаев се проявиха и духачите от медната и дървената група и то повече в отделни достатъчно прецизно изпълнени музикални реплики, отколкото в широки симфонични градации (поради характера на самото произведение). Безупречно беше изпълнението на диригента Вульпе. Той изтъкна всички оркестрово-колоритни достойнства на творбата и създаде достатъчно пластически разигран звуков фон за проявление на солиста Георги Бадев. оценката за цялото изпълнение може да бъде само отлична. Младият цигулар свиря с такова въгледено и проникновено чувство (без следа от изтъкване на своите великолепни виртуозни качества), което увлича и пекорява. Повече едва ли може да се желае от солиста.

Изрядно беше изработена от диригента и оркестъра кантата на Ф. Кутев „Девети септември“. Тази представителна творба на новата българска музика се появи още през 1946 г. като отзвук — прослава на победилния народ, на Съветската армия, на партизаните и Българската комунистическа партия. Тук няма да се спирам на много заслужилата партньор на българските симфонични оркестри при изпълнението на големите кантатно-ораторни творби — Българската хорова капела „Светослав Обретенов“ (с гл. диригент Д. Русков), която и този път беше на равнището на своите най-зрели постижения и придаваше особена празничност на целия концерт. Тя владее най-крупните български вокално-инструментални творби с омази сигурност и прецизност, които я правят толкова благодарен инструмент в ръ-

цете на талантливия диригент. Тя изцяло се подчинява на замисъла на Вульпе. В своята трактовка диригентът даде прелес на химново-патетичното начало, балансирайки звуково плътните и масивни кульминации в отделните епизоди с едно по-спокойно и уравновесено епически-повествователно настроение в по-лирическите части. Оттук дойдоха и общо взето по-бавните темпа в химново-патетичните и епическо-повествователните места; и докато за спокойно-разказвателните епизоди те изглеждаха уместни и бих казал, даже нови (с оглед на историческата дистанция и цялостния замисъл), то забавните патетични кульминации внасяха излишна помпозност. (Като имаме предвид и особената акустика на преустроена сцена на Дома на културата, която отпраща с изключителна интензивност звука на хора и оркестъра в залата, патетичните кульминации прозвучаваха още по-натрапчиво). Струва ми се, че Вульпе не е успял да степенува по важност кульминационните моменти в кантата на Кутев. Преди финалната — най-важна кульминация Вульпе прави още няколко кульминации със същата сила и звукова наситеност. Впрочем това е извънредно трудно постижимо (още повече в една нова, акустически „неуспоредна“ от диригент и оркестър зала). Но то е по силите и на Вульпе, и на колектива. Много добре бяха овладени оркестровите епизоди в кантата, в които проличаваха верният усет на диригента към драматургията на творбата. Плътно, интензивно и същевременно достатъчно цветисто звучеше оркестърът. Търсейки емоционално-наситената линия, която се разгъва в широки рамки на едно пълноценно симфонично звучене, диригентът никъде не прекалява с експресивността на чувствата. Ако искаме да бъдем още по-прилични към него, бихме могли да го упрекнем в гравитно спогойствие към кълето е и цялата епична по-жива и страстна музикална мисъл. Очевидно Вульпе не желасе да подражава на своите поопитни и изведени колеги. Наченките на една творческа индивидуалност са вече налице (концерта от Л. Николов и в общия замисъл на Кутевата кантата). Ръстът на оркестъра също така показва художествените (и педагогически) възможности на Вульпе, от когото колективът е научил много, за да достигне сегашното си равнище.

В лицето на бургаските симфонични българските композитори имат един професионално достатъчно обитран и рутиниран състав, който може да се справи уверено с всяка творба на съвременната българска музика.

Венелин Кръстев